

Zap & Surf

Frits Bom (67) werd bekend als Ombudsman, Consumentenman, Vakantieman, en Televisieman. Tegenwoordig woont Bom in Spanje en recenseert hij Nederlandse tv-programma's. Hij promoot zijn boek *De Havenman. Rotterdams voor gevorderden*.

HOEDER VAN HET HAVENTAALTJE

Waarom schrijft u een boek over de taal uit de haven?
'Het havenjargon en het Rotterdams zijn aan het verdwijnen. De haven is veranderd, gecontaineriseerd. Er komen dus minder schepen binnen en het typische haventaaltje verdwijnt daardoor. Ook het Rotterdams wordt steeds minder gesproken. Dat komt doordat de helft van de Rotterdammers allochtoon is. Ik voel de behoefte om mijn kennis van de haventaal en het Rotterdams door te geven aan het nageslacht. Het boekje is een soort overlevering.'

Vanwaar die behoefte? Hebt u een band met de haven?
'Ik heb een opleiding gevolgd aan de Havenschool in Rotterdam, het beste vormingsinstituut ter wereld. Ik leerde er wat loyaliteit is, integriteit, doorzettingsvermogen. Bij alle functies die ik heb gehad, kon ik daar op terugvallen. Ook heb ik enige tijd bij een havenbedrijf gewerkt. En ik ben natuurlijk Rotterdamer. Ik heb dus een sterke binding met de haven.'

U bent tv-recensent. Staat de tv vaak aan?
'Nee bijna nooit. Ik ben kieskeurig, kijk gedoceerd. Ik kijk vooral naar nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's. Helaas wordt Pauw & Witteman laat uitgezonden, dus meestal lig ik dan al te slapen. Verder ben ik een groot liefhebber van opera, dus als dat op de tv is, kijk ik bijna altijd. En ik ben een fan van *Hello Goodbye*. Technisch mooi gemaakt en inhoudelijk erg goed. Joris Linssen is een topinterviewer, die mag van mij wel voor een aantal prijzen genomineerd worden. Een programma waar ik minder enthousiast over ben? Het nieuwe programma van Felix Rottenberg. Echt verschrikkelijk, een grote vergissing. Dat hoef ik nooit meer te zien.'

Luistert u veel naar de radio?
'Ik luister veel naar Radio 1 en BNR. Wel tien keer per dag. Ik kan op mijn iPhone radio luisteren. Handig, want die heb ik altijd bij me.'

Leest u Spaanse of Nederlandse kranten?
'Mijn Spaans is niet goed genoeg om artikelen te kunnen lezen, dus ik hou het bij de Nederlandse kranten. Ik lees *De Telegraaf* en het *NRC Handelsblad* op mijn iPad. Ideaal, want ik heb het nieuws nu eerder dan dat de krant op de vloer ligt.'

En tijdschriften?
'Ik laat *HP/De Tijd* thuisbezorgen. Maar daar zit de klad in, regelmatig kom het magazine niet aan. *Elsevier* lees ik op mijn iPad.'

Doet u veel met internet?
'Ik zal het eerlijk bekennen: ik zit gigantisch veel achter de computer. Ik moet natuurlijk elke dag een recensie uploaden en daar hoort ook beeld bij. Daar ben ik per dag al bijna twee uur mee bezig. Verder ben ik beheerder van de Havenschoolwebsite. Daar kunnen oud-studenten elkaar ontmoeten en verhalen uitwisselen. Laatst was er een reünie. Erg leuk, maar er gaat veel tijd in zitten.'

'Havenman' en Rotterdamer Frits Bom. Foto Ben Deiman

Media

INTERVIEW RACHID EL MOURIF EN ROEL VAN HEES

Ze maken deel uit van een klein groepje cameramannen dat de 'gevaarlijke gebieden doet'. Rachid el Mourif en Roel van Hees zijn genomineerd voor de Stan Storimansprijs.

Door Anna van den Breemer

Cameraman Roel van Hees in een trainingskamp in de stad Benghazi in Libië. 'Ik ga echt niet voor de spanning.' Foto Storicam

Schieten met scherp

‘Opeens werd er geschoten. We renden naar een muurtje voor dekking. Je zit echt vol adrenaline na de redacties in Nederland wordt gestuurd. Van Hees: 'Fluitend, want we waren dolblij met ons materiaal. Wij begaven ons al drie dagen zonder helm tussen de rebellen. Kom men zij aan met zulke ogen en helemaal ingepakt met beschermingsvesten en helmen.'

Veilig of onveilig. Het kan per dag verschillen, wil hij maar zeggen, soms zelfs per straat. In Egypte maakt Van Hees het omgekeerde mee. Aanhangers van Mubarak sloegen hem in het gezicht om zijn camera af te pakken en diezelfde dag kwamen ze per ongeluk in een schietpartij terecht. 'Ik liep daar zo', hij houdt de handen voor zijn hoofd. 'Toen ik een andere Nederlandse ploeg tegenkwam, was het van: wij hebben net hartstikke gezellig gegeten op het Tahrirplein.'

Adrenalinejunkie
Avontuurlijke verhalen genoeg. Afgelopen jaar gingen El Mourif en Van

Hees voor *Brandpunt*, *Nieuwsuur* en *EenVandaag* naar bestemmingen als Egypte, Libië, Zuid-Soedan en Afghanistan. Ze maken deel uit van een klein groepje cameramannen dat de 'gevaarlijke gebieden doet'. Toch had Roel van Hees even zijn twijfels over dit interview. Bang om als heroïsche Indiana Jones of adrenalinejunkie te worden neergezet. 'Ik ga echt niet voor de spanning', verzekert hij. 'Bij het krijgen van kicks moet je steeds je grenzen verleggen, dat is gevaarlijk. Ik voel me geen centimeter te stoer om tegen een verslaggever te zeggen: ik heb hier geen goed gevoel bij, ik durf dit niet.'

Voor Van Hees draait het om het overwinnen van hindernissen. 'Het land binnen komen, een stringer regelen en 24 uur later een mooi verhaal hebben. Je weet dat iedereen die beelden wil zien. Dat is de meerwaarde van deze gebieden.'

Roel van Hees werkte voor het bedrijf van cameraman Stan Storimans, toen die in 2008 kwam te overlijden door een bom tijdens zijn werk voor *RIL Nieuws* in Georgië. Hij heeft het bedrijf Storicam overgeno-

men, samen met Storimans' vrouw. 'Het was zijn levenswerk. We wisten direct: we gaan door.' Dat eerste jaar was een roes. 'Je doet je best niet om te vallen en de boel draaiende te houden.'

Vorig jaar won Rachid el Mourif de Stan Storimansprijs met zijn *Netwerk*-reportage over de aardbeving in Haïti. Het was zijn eerste buitenlandse reis. Een gelukje. 'Ik werd gebeld omdat niemand anders kon. Of ik vier uur later op vliegveld Eindhoven kon staan.' De prijs heeft hem geen windereen gelegd. Tien grote buitenlandse klussen volgden.

Als 9-jarig jongetje stond El Mourif bij

Parkpop, toen hij een man op het podium zag staan met zo'n 'ding' op zijn schouder. 'Zo dichtbij alles, dat is waar je wilt zijn.' Twintig jaar later moet hij vaststellen dat het soms ook afzien is. In Libië leefde hij op Sultana's en cakejes, meegebracht van huis. Extra lastig omdat El Mourif suikerziekte heeft. 'Ik spuit op zo'n reis minder insuline, zodat mijn bloedsuiker wat hoger is dan normaal. Flauwvallen, dat is het laatste wat je wilt. Of dat gezond is? Nee. Zolang het maar af en toe is...'

Gek genoeg voelt het beter als het onderscheid met de lokale mensen kleiner is. 'In Haïti konden we na drie dagen bier krijgen aan de hotelbar, terwijl de mensen buiten geen huis hebben.'

Het camerawerk is aan het veranderen, vinden beide mannen. Allereerst zijn er de bezuinigingen bij de televisie. Van Hees: 'Je ziet steeds vaker dat zenders een producer naar het Midden-Oosten sturen met een klein cameraatje; een camjo. Visueel en inhoudelijk lever je dan in.' Wie naar het journaal kijkt, ziet beelden die door burgers gefilmd zijn met kleine mobieltjes. 'Het gaat meer om het erbij zijn en minder om de manier waarop', zegt El Mourif. 'Wat dat betreft is de kwaliteit achterruit gegaan.'

'In Haïti zag ik Bijbelse taferelen van hopen dode mensen. Je weet dat die beelden de uitzending nooit gaan halen'

Stan Storimans

Stan Storimans (1969-2008) was een Nederlandse cameraman. Hij kwam tijdens verslaggeving van het conflict in Zuid-Ossetië door een bombardement van het Russische leger om het leven. Op 12 november 2009 is de eerste **Stan Storimansprijs** uitgereikt, een prijs voor cameramensen van actualiteitenprogramma's. Cameraman Joris Hentenaar won in 2009, in 2010 won Rachid el Mourif de prijs voor zijn *Netwerk*-reportage over de aardbeving in Haïti. Dit jaar zijn er vijftien nominaties.

TV recensie

JEAN-PIERRE GEELLEN

Diagnose

HJ.A. Hofland, 'journalist van de (vorige) eeuw', was in de taxi 'de nieuwe mens' tegengekomen. Pas toen hij naast zich keek, zag hij het: 'de grootste lopende walvis' die hij ooit was tegengekomen, vertelde hij in *De wereld draait door*. De nieuwe mens is 'platter en dikker' dan de oude. Hij heeft een kale kop en steekt zijn middelvinger op. Hofland had erover geschreven in een fotoboek dat hij samen met de fotograaf, Roel Visser, mocht komen aanprijzen. Het getoonde werk liet zich aanzien als een parade van vette pensen die over broekranden gulpten tussen twee volgetatoeëerde armen.

Hofland en Visser hadden 'slechts een diagnose, geen veroordeling' gesteld, zeiden ze. Die klinische rol speelden zij weinig overtuigend: hun afkeer viel niet alleen af te lezen uit hun gezicht, maar klonk ook tussen de regels door. Toen de vraag luide wat er eigenlijk tegen dikke pensen en tatoeages was, viel het even stil. Hier openbaarde zich een breukje met de heersende tijdgeest, dat de heren even gemist leken te hebben: wat ooit een ongeschreven regel was inzake esthetiek en beschaving, is tegenwoordig een kwestie van 'jezelf zijn'. 'Je ding doen', weet je wel. 'Respect!'

Misschien waren zij met hun project ook wel onderdeel van het nieuwe mensdom. Televisie legde op die druilerige dinsdagavond nog eens de collectieve obsessie bloot van de nieuwe mens met zijn verschijning.

Als zij eet- en kookprogramma's meer bleven, staren televisie en de kijker zich blind op afwijkingen, ziektes en (ingebeelde) weefoutjes. Hedendaagse paradox: terwijl de nieuwe mens steeds dikker en platter wordt, consumeert hij zijn volvette medeburgers. De wonderbaarlijke herrijzenis van Dikke Deur.

Over het monstrueuze *Obese* (nog vier afleveringen lang worden ontredde dikzakken met veel zweet en tranen geholpen door de frêle mensenredder Wendy van Dijk) hebben we het hier al gehad. Dinsdag volgde

De holle pook onder het slappe vel, de caramelvla: het staat geprint op het netvlies van de nieuwe mens

op de commerciële zenders op één avond de liposuctie van de Italiaan Dante in *Het verhaal achter plastische chirurgie* (RTL 8), op SBS 6 werden weer zes zwaarlijvige families 'een week lang geholpen' in *Te dik, afvallen voordat het te laat is*. En dan zouden we op RTL 5 *Genante lijven* bijna nog vergeten. De nieuwe mens verlustigt zich aan vette lijven-tv als de oebel aan zijn zakken pindarotsjes.

In *Het verhaal achter plastische chirurgie* kampte de Italiaan Dante (24) met een bobbel in zijn neus. Tenminste: dat dacht hij zelf: zowel zijn vader als de kijker zagen nauwelijks iets gek. Hij wel. Telkens als meisjes hem niet zagen staan, wist hij wel waar dat aan lag: 'die kut-neus'.

Plastische chirurgie dus. Dat vonden zijn zussen ook: 'Iedereen wil mooier worden.' Dat zouden we weten ook. Volgden eerst beelden van een liposuctie, zoals de doorknede tv-kijker die tegenwoordig met grote regelmaat krijgt voorgeschoteld. De holle pook onder het slappe buikvel. De doorzichtige slang waardoor de klodders caramelvla gulpen, verzameld in een koffiepot aan het einde van de slang. Het staat al op het netvlies geprint van de nieuwe mens.

Bij Dante zagen we beeldvullend de snede in zijn neus. Van links naar rechts in beeld: spuiten in neusgaten, tangetjes en gehamer. Na afloop zag zijn vader nog steeds weinig verschil.

Maar Dante voelde zich beter. Zijn moeder ook: Dante had nu veel meer succes bij de meisjes. Moeder had trouwens zelf haar taille laten bijwerken. Ze was tevreden. Alleen: 'Nu is mijn taille smaller, maar lijken mijn dijbenen breder.' Dat vergde een volgende operatie.

De diagnose: de nieuwe mens is nog lang niet klaar. Daar willen hebben.'